

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Varianta 7

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A cím és szöveg viszonya

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím jelentése: „éjjeli zene”, egy udvarló szerelmes verset előlegez meg, szabadtéren elhangzó; a versben a szerelmes férfi alakja a kedves ablaka alatt konkrét képen feltűnik, ám a zene a természet, a pihék által megszólaltatott belső hang, 'altató', a férfi érzelmeinek áradása a szeretett nő iránt stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A vers- és beszédhelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Konkrét vershelyzet, mely metaforikussá válik; a beszélő kijelöli helyét, metaforikus megnevezése: 'zordon árny', ellentétben a fehérséggel, tisztasággal; felszólítások az utolsó versszakban stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A stílusirányzatok képei, jelentés a vers kontextusában

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Szimbolikus, látomásos képalkotás; szecessziós dekorativitás, halmozás; impresszionisztikus képalkotás, érzéki benyomások, látványelemek, színek, belső hangok, színesztézia: „angyalpárnáknak tollpihéje,/ zengő, szelíd melódiák,” a rózsa mint a hódolat része metonimikus – 'álma rózsás', metaforikus – 'fehér rózsákként' – képekben stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. A vers zeneisége és hangulata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. a cím jelentése; hangutánzó szavak; konkrét és elvont, belső hangélményt idéző képek: pihék zenéje a harmóniát, békét, nyugalmat árasztják, ünnepi, transzcendens

csodaélmény; alliterációk: *'hófehér hálószoba'*; a mássalhangzók – h, l – lágyaságot, csendességet sugalló jelentése stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

- a. Információk azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére utaló, értékes válasz megfogalmazása** (pl. Vajda Éva és Csobánka Zsuzsa példái, a kortárs költészet online népszerűsítése, újmédiás eszközök használata) **4 pont**
- b. A szavak helyettesítése rokon értelmű megfelelőikkel:** *nemzedék/ korosztály; illeszkedjenek; törekvés/irányvonal/divat; alkalmazás; arculat* **5 pont**
- c. A publicisztikai stílusréteg sajátosságainak felismerése** (3 pont), **indoklás** (3 pont) **6 pont**
- d. A tartalmi követelmények betartása** **5 pont**
- A véleménykifejtés követelményeihez való igazodás** **5 pont**
- Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás** **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- a. választott mű stílusirányzatának jellemzői** **5 pont**
- Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont
(pl. *Móricz: realista-naturalista regény*; realista sajátosság: önteremtő modern ember vonásai; társadalmi probléma: a paraszti sorsból kiemelkedni akaró egyén lehetőségei; társadalmi rétegződés, ellentét: úr – paraszt; gazdag paraszt – szegény paraszt; föld- és munkaszeretet; naturalista emberfelfogás: az ember biológiai adottságai és társadalmi körülményei által meghatározott; részletező környezetrajz, ösztönös reakciók, szereplők nyelvhasználata; szereplők mentalitása: tudatlanság, állati sorsban tengődő parasztlakó világ, anyagi, szellemi elmaradottság, változásra képtelen; irigység, agresszivitás világa; Turi Dani alakja: felfokozott szexualitás, birtoklásvágy, az ölék ösztöne, úrgyűlölet;
- Kosztolányi-regények:* realista stílusirányzat jellemzői:
- Édes Anna:* regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, a 20. századi nagyváros társadalmi, szociális környezetrajza; szimbolikus terek, történelmi tér/idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélésmód, lélektaniaság a szereplők megformálásában, tudattalan tartalmaktól való meghatározottság; érzelmek kétértelműsége; gesztusok, az ösztönök jelértéke; egzisztenciális problémák: a lét üressége, idegenségének kimondása, elmagányosodás, kommunikációképtelenség;
- Pacsirta:* realista: sárszegi világ vidékiessége, kietlensége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniaság: az ember önmaga számára sem kiismerhető; álmok, akaratlan cselekvések, elszólások értelmezése; az elbeszélés közvetettsége, az elhallgatás kitüntetett szerepe; egzisztencialista: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságérzet stb.),
- értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a mű történetalakítása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz: Sárarany*: metonimikus történetalakítás: az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító Ember története; családtörténetek: Turi Dani, Takács Erzsí és szüleik családja; zárt, falusi színtér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szölamok keveredése, szabad függő beszéd;

Kosztolányi-regények: metonimikus történetalakítás, metaforikus összefüggések:

Édes Anna: mottó: latin nyelvű, előreutaló szerepe: a szenvedőkért, Annáért szól, keretfejezetek: szóbeszéd szerepe, metaforikus olvasat: az igazság viszonylagossága, a nyelv rontó hatalmának való teljes kiszolgáltatottság; a Vizi család és Ficsorék, Anna rokonainak bemutatása; késleltetése Anna megjelenésének; Anna cselédsorsának fordulatai: Viziéktől való idegenkedése, kiszolgáltatottság, munkában való kiteljesedése, Patikárius Jancsival való találkozás, a szerelem érzése, csalódás, terhességmegszakítás, személyisége beszűkül, önértékelése visszaesik, betegség, Báthory visszautasítása, tudattalan lázadás: váratlan gyilkosság, tárgyalás, oknyomozás; (érték)ítélet;

Pacsirta: summázatok és fejezetek közti ironikus viszony, lineáris történetvezetés: Vajkay család egy hetének története: 1–3. fejezet: az elutazás napja; 11–13. fejezet: a megérkezés napja; 4–8. fejezet: egy nap egy fejezet; 9–10. fejezet: csütörtök este és éjjel: kanzsúr, zongorázás, az igazság kimondása; levél kitüntetett szerepe; elbeszélő mindentudó, mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. értékellentétek a családtörténetekben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: társadalmi, vallási, mentalitásbeli ellentétek T. Dani és T. Erzsí között; az önmegvalósító szándék szétfeszíti a családi kohéziót; egymás nem ismerése; gyűlölet - szeretet, hűség - hűtlenség problematikája; siker – sikertelenség; gazdagság – szegénység; a nő kettős szerepe: visszahúzó, a férfi vágyait nem értő – megtartó, megváltó erő, tisztaság, otthonteremtés jelképe; nyílt agresszív magatartásminták a szülők házasságában is; gyerek – szülő: elidegenedett kapcsolatok;

Kosztolányi: Édes Anna: Vizi Kornél és Angéla: elidegenedés; elbeszélés egymás mellett, szerepjátások, képmutatás: férje mások jelenlétében, pl. ha Movisztet kell kihívni, szólítja Angyálnak, Angéla, mintegy jóvátéve szeretetlenségét, hűtlenségét, mások előtt igazolja ezzel a gondoskodó férj szerepét, érdekkapcsolatok: Patikárius Jancsi viszonya Viziékhez; Anna és családja között: elidegenedés, szeretetlenség, támasz- és biztonsághiány;

Pacsirta: a regény alapproblémája a Vajkay család elfojtott élethazugsága, önmaguk, érzéseik vállalásának hiánya; csúnya, pártában maradt leányuk iránt érzett látszatszeretet, valójában részvét, szájalom, csalódottság, gyűlölet; önfeláldozás, keresztény mártírszerep, szenvedés értékének viszonylagossága; elutazása megváltás, öröm a család számára; visszatérése: reménytelenség, kiábrándulás; *Pacsirta* a regény zárlatában vállalja sorsát stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. nyelvi problémák az emberi kapcsolatokban

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezőmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága a belső feszültség kivetülései I. T. Dani vívódásai sár-léte, Erzsébet értetlensége miatt; belső hangok, monológok; a szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, halljuk, drámaiság, feszültség; szereplők egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; az udvarlás verbális, non-verbális nyelve, fokozatai a siker eszköze T. D. számára;

Kosztolányi: Édes Anna: a meg-nem-értés regénye: É. A. nem érti, s nem tudja értelmezni létének összefüggéseit, környezete nem is akarja érteni, félreértések, előítéletek; fordulópont Patikárius Jancsival való találkozása: feltűnően sokat beszél, boldog; csalódását szótlansága is jelzi; a keretfejezetek a hírverés, a kibeszélés beszédmódjára épülnek, a nyelv rontó hatalmának kiszolgáltatottsága, az igazság viszonylagossága; Víz- házaspár: elbeszélnek egymás mellett, kiüresedett kapcsolat, házasság; lélektaniség: a tudatalatti tartalmak, álmok, gesztusok előtérbe kerülnek, nyelvi-kulturális-rangbeli elszigeteltség, szerepjáték; Anna kommunikációképtelensége: nem tudja megmagyarázni tettét;

Pacsirta: a szereplők értik, félreértik egymást, elbeszélő közvetítése, szereplők belső hangja, a testbeszéd kiemelt szerepe: a szereplők előtt is titok saját lelkiségük mélyrétege; reakciók, gondolatok, érzések elhallgatása, tudatalatti tartalmak; az elbeszélő belső nézőpontú közlései, I. Pacsirta levele: nem arról szól, amiről szólni szeretne, a közhelyes fogalmazás az elhallgatás eszköze, az apa érti, ám nem fejezi ki közvetlenül, hanem az operettszínésznő, Orosz Olga elképzelt reakciójából lehet következtetni rá; akaratlan cselekvések freudi értelmezése: Vajkay elveszíti a levelet *stb.*),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.